

Asia: VN/2293/2020

Ehdotus hallituksen esitykseksi laiksi eräistä kirjailijoille ja kääntäjille myönnettävistä apurahoista - työryhmän raportti

Lain soveltamisala (1 §)

Valitse sopivin

En kannata

Muutosehdotus tai muu kommentti

Kaunokirjallisuus ja tietokirjallisuus tulee erottaa toisistaan jo lain tasolla.

Lain tarkoitus (2 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

-

Rahoitus ja määrärahan jakautuminen (3 §)

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Jakosuhteesta kirjailija- ja kääntäjälautakunnassa ei ole yksimielistä näkemystä.

Yhteisesti kuitenkin toteamme, että kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden osuudet tulee erottaa toisistaan ja tietokirjallisuuden rahoitus tulee siirtää taiteen määrärahoista tieteen puolelle. Tietokirjallisuudella pitää olla vastaava oma kiinteä määrärahasa.

Tietokirjallisuuteen jaettava määräraha tulee voimakkaasti kasvattaa, mutta kaunokirjallisuuteen tämän lain perusteella jaettava määräraha ei saa pienentyä tietokirjallisuuden tuen korotuksen seurauksena.

Jos tietokirjallisuus pysyy tässä laissa ja sen määräraha halutaan kasvattaa, se tulee ottaa huomioon määrärahan mitoituksessa siten, että kaunokirjallisuuden määräraha ei pienene.

On hyvä, että määräraha irrotetaan kirjahankinnoista. Määrärahan mitoituksessa tulee kuitenkin ottaa huomioon apurahojen kasvanut tarve ja kustannustason nousu.

Tämän lain perusteella jaettavat apurahat ovat keskeinen osa valtion kaunokirjallisuuteen kohdistamasta tuesta. Suomen kaltaisella pienellä kielialueella kirjailijoiden ja kääntäjien saamat tekijänoikeuspalkkiot ovat niin pieniä, että niiden varassa ei ole mahdollista ylläpitää nykyisenkaltaista laadukasta kaunokirjallisuuden tarjontaa.

Esittävässä taiteissa moni työskentelee palkattuna orkesteriin, teatteriin tai muuhun taidelaitokseen, jota valtio tukee valtionosuuksilla tai vapaan kentän toiminta-avustuksilla. Kirjallisuuden kentällä ei ole vastaavia työnantajia, vaan tuki on suoraa taiteilijatukea. Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat on todettu tehokkaaksi keinoksi tukea kaunokirjallisuutta ja tarjota suomalaisille laadukasta luettavaa. Tällä määrärahalla tulee turvata myös näytelmäkirjailijoiden työskentely, koska heillä palkatut työsuhteet ovat erittäin harvinaisia.

On hyvä, että iäkkäiden kirjailijoiden ja kääntäjien avustuksista sekä sairaus- ja työkyvyttömyysavustuksista luovutaan, sillä Suomen sosiaaliturva on kehittynyt 1960-luvulta huomattavasti.

Apurahan myöntäminen (4 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Sekä kauno- että tietokirjallisuudessa tulee huomioida myös esseistit ja muut sellaiset tekijät, joiden teokset sijoittuvat lajien rajoille.

Päätöksenteko (5 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Päätöksenteon siirtäminen valtion taidetoimikunnalle tuo vertaisarviointiin synergiaetuja, jolloin kaikki Taiken kaunokirjallisuuteen jakamat apurahat voidaan linjata paremmin ja huomioida kunkin hakijan tilanne paremmin.

On hyvä, että tietokirjallisuuden osalta päätöksenteko siirretään käytännössä Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnalle, jossa on lajin tuntemusta ennestään.

Useiden hakujen ja eri tavoin kohdistuvien hakuinstrumenttien käsittely syventää vertaisarvioinnin asiantuntemusta ja lisää vertaisarvioinnin synergiaetuja.

Tietokirjallisuuden kääntäjien hakemusten osalta on huolehdittava siitä, että jatkossakin vertaisarvioinnissa on mukana kääntäjä.

Muutoksenhaku (6 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

-

Muut kommentit ja huomiot:

Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti".

Kirjailija- ja kääntäjäapurahalautakunta huomauttaa, että lista lausuntatahoista on hyvin heterogeeninen. Lautakunta korostaa, että eri tahojen näkökulma lakiuudistukseen on erilainen.

Ansa Aarnio
Kirjailija- ja kääntäjäapurahalautakunta

